

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 15234-2024

Medewerker	:	Annemarie Klöne
Team	:	Maatschappelijke Ontwikkelingen
Datum	:	8 april 2024
Portefeuillehouder	:	wethouder H. Olthof

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Cultuurvisie 2024-2028:</p> <p>☒ Cultuuropdracht 2024-2028:</p> <p>☒ Raadsvoorstel:</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☐ team Bedrijfsvoering</p> <p style="padding-left: 20px;">☐ financieel: afgestemd met Financiën</p> <p>☒ anders, nl. portefeuillehouder H. Olthof</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Verzoek instemming Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. De raad voor te stellen om in te stemmen met de Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028.

SAMENVATTING

In samenspraak met het lokale culturele veld is een nieuwe Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028 opgesteld. De visie geeft een beeld van hoe wij als gemeente samen met onze lokale culturele organisaties de komende jaren toe willen werken naar een toekomstbestendig cultureel veld.

De cultuurvisie komt voort uit de ‘culturele foto’ die in 2021-2022 samen met zo’n 35 lokale cultuurorganisaties is gemaakt en waarin diverse uitdagingen en kansen beschreven staan. Hieruit zijn drie thema’s geformuleerd en verwerkt in de Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028. Deze cultuuropdracht is in februari 2024 aan het college en de gemeenteraad voorgelegd en is vervolgens als leidraad gebruikt om met het culturele veld in gesprek te gaan. Tijdens een cultuuravond in maart 2024 waren 30 vertegenwoordigers van diverse culturele organisaties aanwezig. Zij hebben vrijwel uitsluitend positief gereageerd op de voorgestelde thema’s. De drie gekozen thema’s ondervangen vrijwel alle uitdagingen en kansen uit de culturele foto, dragen bij aan de toekomstbestendigheid van de culturele organisaties en verhogen de toegevoegde maatschappelijke waarde van cultuur. Door daarbij ook te werken met wisselende themajaren worden extra handvatten gegeven om samenwerking te bevorderen, krachten te bundelen, de programmering te versterken en een samenhangende culturele ervaring voor de gemeenschap te creëren.

Met de Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028 kunnen nieuwe criteria opgesteld worden voor de subsidiëring van culturele activiteiten en kunnen de culturele organisaties van Olst-Wijhe werken aan hun (gezamenlijke) jaarprogrammering vanaf 2025. De cultuurvisie sluit aan bij de Sociale Toekomstvisie en de harmonisering van het subsidiebeleid. Het college stelt de raad voor om in te stemmen met de Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028.

INLEIDING

Olst-Wijhe mag trots zijn op de vele actieve cultuurmakers die voor een divers aanbod zorgen op het gebied van onder andere beeldende kunst, historie, dans, muziek, zang en theater. De gemeente Olst-Wijhe wil culturele ontwikkelingen stimuleren. We willen een aantrekkelijk woongebied blijven voor onze inwoners en onze kinderen vaardigheden meegeven om gezond en gelukkig op te groeien. Hier hoort een divers aanbod aan culturele voorzieningen bij.

Het culturele veld kent ook uitdagingen. Zowel landelijk als lokaal zijn er ontwikkelingen die het culturele veld onder druk zetten, zoals vergrijzing en teruglopende vrijwilligers aantallen. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden om het veld te versterken en nieuwe kansen aan te grijpen, zoals het aangaan van samenwerkingen met organisaties in het sociaal domein, omdat culturele organisaties een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan sociale vraagstukken. Het zou goed zijn als culturele organisaties (meer) gaan samenwerken zodat zij elkaar (beter) leren kennen en verbindingen kunnen leggen, ook buiten de cultuursector. De gemeente ziet voor zichzelf hier een verbindende en faciliterende rol.

Tot op heden was het cultuurbeleid van de gemeente Olst-Wijhe onderdeel van de Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020. In dit inmiddels verlopen beleid werd cultuur als onderdeel van Vrijtijds-economie voornamelijk vanuit economisch perspectief bekeken. In deze nieuwe visie wordt ook de maatschappelijke waarde van cultuur nadrukkelijk meegewogen, op wens van de lokale cultuurorganisaties en passend bij diverse lokale en landelijke ontwikkelingen.

In 2020 begon wat later de coronacrisis is gaan heten. Een periode die veel impact had op de culturele sector in Olst-Wijhe. In 2021 heeft de gemeente Olst-Wijhe het initiatief genomen om in samenwerking met de cultuurmakelaar, Ut Huus en Stichting Kunst en Cultuur Olst-Wijhe een onderzoek te houden onder het lokale culturele veld. Maar liefst 35 cultuurorganisaties uit Olst-Wijhe werkten mee om zo in kaart te brengen wat de stand van zaken was en welke kansen en uitdagingen gezien werden voor de periode na de coronacrisis. Deze 'culturele foto' gaf een beeld van de situatie op dat moment en vormt het startpunt waaruit verder gewerkt is naar de nieuwe cultuurvisie.

Uit de culturele foto van 2021 bleek onder andere dat lokale cultuurorganisaties kampen met een aantal uitdagingen, zoals teruglopende vrijwilligers aantallen, verminderde bestuurskracht, vergrijzing, het moeilijk kunnen vinden en binden van nieuwe vrijwilligers en bestuursleden, het moeilijk kunnen bereiken van de jeugd en teruglopende inkomsten. Tevens bleek dat het lokale culturele veld meer samen wil werken, mogelijkheden ziet om het culturaanbod te versterken en nieuwe kansen graag wil grijpen. Ook meldden meerdere organisaties dat zij open staan voor samenwerkingen buiten het culturele veld, bijvoorbeeld op het gebied van eenzaamheidsbestrijding.

De uitkomsten van de culturele foto zijn in 2021 en 2022 teruggelagd aan de culturele organisaties, waarbij de cultuurorganisaties van Olst-Wijhe hebben aangegeven dat zij het meeste belang hechten aan de maatschappelijke waarde van cultuur. Het lokale culturele veld heeft zelf voor opvolging van deze uitkomsten gezorgd, door het organiseren van een aantal themabijeenkomsten ter verdieping. Dit heeft geleid tot diverse nieuwe activiteiten en experimenten, waarvan nu de vruchten geplukt worden.

Vanuit alle verzamelde informatie heeft de gemeente Olst-Wijhe drie thema's gedestilleerd om de komende jaren op te focussen:

- a. Focus op lokale dorpscultuur – cultuur met een kleine 'c';
- b. Aandacht voor de jongere generatie van 14-40 jaar;
- c. Programmering in aansluiting met maatschappelijke opgaven.

Deze drie thema's worden uitgebreid beschreven in de bijlage van de cultuurvisie.

Door te focussen op deze thema's worden vrijwel alle uitdagingen en kansen ondervangen die genoemd zijn in de culturele foto. Deze thema's zijn na instemming door de gemeenteraad in maart 2024 aan de culturele organisaties van Olst-Wijhe voorgelegd om te vragen of zij zich voldoende herkennen in de gekozen formuleringen. Tijdens deze cultuuravond waren 30 vertegenwoordigers van diverse lokale culturele organisaties aanwezig. Zij kregen toelichting over de gekozen thema's en gaven aan zich goed te kunnen vinden in de gekozen thema's en te onderschrijven dat deze thema's in de komende jaren aandacht en focus behoeven. De drie gekozen thema's ondervangen vrijwel alle uitdagingen en kansen uit de culturele foto, dragen bij aan de toekomstbestendigheid van de culturele organisaties en verhogen de toegevoegde maatschappelijke waarde van cultuur. Door daarbij ook te werken met themajaren worden

extra handvatten gegeven om samenwerking te bevorderen, krachten te bundelen, de programmering te versterken en een samenhangende culturele ervaring voor de gemeenschap te creëren.

BEOOGD RESULTAAT

Door in te stemmen met de cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028 en de Raad te adviseren in te stemmen met de cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028, wordt de gezamenlijke stip op de horizon formeel vastgesteld waar wij als gemeente de komende jaren naar toe willen werken.

De drie gekozen thema's ondervangen vrijwel alle uitdagingen en kansen uit de culturele foto, dragen bij aan de toekomstbestendigheid van de culturele organisaties en verhogen de toegevoegde maatschappelijke waarde van cultuur. Door daarbij ook te werken met themajaren worden extra handvatten gegeven om samenwerking te bevorderen, krachten te bundelen, de programmering te versterken en een samenhangende culturele ervaring voor de gemeenschap te creëren.

Met een nieuwe cultuurvisie kunnen kan de gemeente Olst-Wijhe komen tot nieuwe beleidsregels voor subsidiëring en kunnen de lokale cultuurorganisaties vervolgens globale jaarprogramma's opstellen. De beleidsregels voor subsidie worden in een separaat traject (harmonisatie van het subsidiebeleid) aan de Raad voorgelegd.

KADER

- In februari 2024 is de Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028 vastgesteld door de gemeenteraad, waarmee het participatieproces met de culturele organisaties vervolgd kon worden om tot de nieuwe Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028 te komen.
- Tot op heden was het cultuurbeleid van de gemeente Olst-Wijhe onderdeel van de Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020. In dit inmiddels verlopen beleid werd cultuur als onderdeel van Vrijtijdseconomie voornamelijk vanuit economisch perspectief bekeken. In deze nieuwe visie wordt ook de maatschappelijke waarde van cultuur nadrukkelijk meegewogen, op wens van de lokale cultuurorganisaties en passend bij diverse lokale en landelijke ontwikkelingen.
- In het Bestuursakkoord 2022-2026 'Focus en Verbinding' staat beschreven dat Olst-Wijhe een prachtige gemeente is om te wonen, te werken en te recreëren. Cultuur draagt bij aan het prettige woonklimaat en de aantrekkelijkheid van de gemeente. Aandacht voor lokale cultuur (ook wel heemkunde of cultuur met een 'kleine c' genoemd) en lokale gebruiken en activiteiten zoals bijvoorbeeld tent- en dorpsfeesten, carbidschieten, Paasvuren etc. nemen een prominente plek in het Bestuursakkoord, getuige ook de portefeuille Dorpscultuur en de wens tot het inrichten van een evenementenloket voor lokale (tent)feesten en lokale cultuurevenementen. Verder staat in het Bestuursakkoord de wens verwoord om (lokale) cultuur in te zetten als middel bij maatschappelijke opgaven en meer te verknopen met andere aandachtsgebieden en domeinen van de gemeente.
- Een ander belangrijk gemeentelijk traject waar we een nadrukkelijke koppeling mee zien is de nieuwe Sociale Toekomstvisie waar momenteel aan gewerkt wordt. Met de opbrengst van meerdere stakeholderbijeenkomsten en een enquête onder inwoners wordt een stip op de horizon gezet met betrekking tot gewenste maatschappelijke resultaten in de komende jaren in onze gemeente. Hierbij zijn ook cultuurorganisaties uitgenodigd en in de uitkomsten komt ook de rol en het belang van cultuur terug. Cultuur wordt gezien als sociaal bindmiddel om mensen bij elkaar te brengen en kloven te overbruggen en als middel om mensen te activeren en gezond te houden. Er is veel waardering uitgesproken voor de mooie omgeving van Olst-Wijhe waar oude landgoederen en havezaten een significant onderdeel van zijn.
- Tevens wordt er momenteel gewerkt aan harmonisatie van het subsidiebeleid van Olst-Wijhe, waarbij een vernieuwde cultuurvisie nodig is als kader om tot heldere prestatieafspraken te komen voor culturele organisaties in Olst-Wijhe. Veel organisaties hebben subsidieafspraken die meer dan tien jaar geleden zijn opgesteld en daarna nooit zijn bijgesteld. Deze harmonisatie opdracht kent een eigen participatietraject en wordt separaat aan de raad voorgelegd.

ARGUMENTEN

1. De cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028 vormt een stip op de horizon van waar wij als gemeente samen met de lokale culturele organisaties naar toe willen werken in de komende jaren. De visie is gezamenlijk met de lokale culturele organisaties tot stand gekomen.
2. Het oude cultuurbeleid was onderdeel van de Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020 en is inmiddels verlopen.
3. Gezien de uitdagingen in het culturele veld is het nodig om de cultuurorganisaties toekomstbestendig te maken. In aansluiting met de Culturele Foto, het Bestuursakkoord 2022-2026, de Sociale Toekomstvisie en actuele maatschappelijke ontwikkelingen, wil de gemeente Olst-Wijhe middels de nieuwe cultuurvisie 2024-2028 werken aan een toekomstbestendig cultureel veld door in te spelen op drie thema's:
 - d. Focus op lokale dorpscultuur – cultuur met een kleine 'c';
 - e. Aandacht voor de jongere generatie van 14-40 jaar;
 - f. Programmering in aansluiting met maatschappelijke opgaven uit de Sociale toekomstvisie.Deze drie thema's worden uitgebreid beschreven in de bijlage van de cultuurvisie.
4. De mogelijkheid om aan te haken bij maatschappelijke opgaven biedt mogelijk ook nieuwe financiële middelen en een toegevoegde waarde voor de cultuurorganisaties. De gemeente wil hier een verbindende rol in spelen.
5. De oude kaders zijn ontoereikend voor de harmonisering van het subsidiebeleid van de gemeente Olst-Wijhe. De nieuwe visie vormt de basis om te komen tot nieuwe beleidsregels voor de subsidiëring van culturele activiteiten. Dit wordt in een separaat traject aan het college en de raad voorgelegd.

DRAAGVLAK

In 2021 heeft de gemeente Olst-Wijhe het initiatief genomen om een onderzoek te laten uitvoeren onder zo'n 35 culturele organisaties in Olst-Wijhe. Er is toen een 'culturele foto' gemaakt die een beeld schetste van de situatie op dat moment, midden in de coronacrisis. De uitkomsten zijn teruggelegd aan de organisaties, die aangaven zichzelf te herkennen in de uitkomsten. Met deze bevestiging is de Culturele Foto gebruikt als startpunt van waaruit de drie thema's geformuleerd zijn. Deze zijn ook weer aan het culturele veld voorgelegd tijdens een cultuuravond met 30 vertegenwoordigers van diverse culturele organisaties in maart 2024. Ook hier is instemmend gereageerd op de inhoud en is vervolgens de nieuwe cultuurvisie 2024-2028 opgesteld. Een concept is vooraf voorgelegd aan KCOW en Ut Huus als overkoepelende netwerkorganisaties in het lokale culturele veld.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

RISICO'S (financieel/juridisch)

N.v.t.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het instemmen met de cultuurvisie heeft op zich geen financiële consequenties. Het betekent wel dat er ambtelijke uren binnen de huidige formatie ingezet worden om het culturele veld van Olst-Wijhe te verbinden en te faciliteren om zodoende te komen tot de gewenste jaarprogramma's. De cultuurmakelaar heeft hierin ook een rol en heeft daar uren voor beschikbaar.

In samenhang met de harmonisatie van het subsidiebeleid biedt de cultuuropdracht een kader om tot mogelijke nieuwe afspraken ten aanzien van de financiën te komen, waardoor een grotere maatschappelijke impact bereikt kan worden en gestuurd kan worden op toekomstbestendigheid. Dit zal te zijner tijd aan de Raad voorgelegd worden. Het aanhaken bij maatschappelijke opgaven kan financiële middelen voor de cultuursector opleveren.

AANPAK/UITVOERING

Door de Raad te adviseren in te stemmen met de Cultuurvisie Olst-Wijhe 2024-2028, kan de gemeente aan de slag met de nieuwe subsidiekaders voor culturele activiteiten en kunnen de culturele organisaties toewerken naar globale jaarprogramma's vanaf 2025.